

MUON PHƯƠNG

Đại diện Hàn Quốc và CHDCND Triều Tiên bắt tay để môn "Đấu vật" truyền thống trở thành Di sản văn hóa phi vật thể thế giới (người đứng giữa là Tổng Giám đốc UNESCO Audrey Azoulay)

Tiến trình hòa bình trên bán đảo Triều Tiên đã tiến thêm một bước mới khi ngày 26-11-2018, UNESCO đã chính thức công nhận môn Đấu vật truyền thống của hai miền Triều Tiên là Di sản Văn hóa phi vật thể của nhân loại.

Có lịch sử cách đây rất lâu, hiện môn thể thao này vẫn tạo được sức hút lớn ở hai miền Triều Tiên

DI SẢN GÓP PHẦN THÚC ĐẨY TIẾN TRÌNH HÒA GIẢI:

MÔN ĐẤU VẬT CỦA HAI MIỀN TRIỀU TIÊN LÀ DI SẢN VĂN HÓA THẾ GIỚI

KÔNG ANH

Sau quá trình xem xét, thẩm định và đánh giá, ngày 26-11-2018, tại Hội nghị lần thứ 13 của Ủy ban Di sản văn hóa phi vật thể UNESCO diễn ra tại Mauritius (châu Phi), Tổ chức UNESCO đã chính thức công nhận môn **Đấu vật** truyền thống của hai miền Triều Tiên là Di sản Văn hóa phi vật thể của nhân loại. Theo đánh giá của UNESCO, di sản **Đấu vật** của hai miền Triều Tiên có điểm chung

về quá trình lưu truyền, kế thừa và ý nghĩa văn hóa, xã hội đối với cộng đồng, nên quyết định công nhận chung di sản này cho cả Hàn Quốc và CHDCND Triều Tiên, lấy tên gọi chính thức là **Đấu vật truyền thống của dân tộc Hàn (Traditional Korean Wrestling, Ssirum/ Ssireum)**.

Trước đó, Hàn Quốc và Triều Tiên đã đệ đơn riêng rẽ để UNESCO công nhận môn **Đấu vật** truyền thống là Di sản phi vật thể của nhân

Môn “Đấu vật” truyền thống là Di sản văn hóa thế giới chung đầu tiên cho cả Hàn Quốc và Triều Tiên

loại. Sau đó, hai bên đã chấp nhận rút lại hồ sơ riêng để cùng nộp lại hồ sơ xét công nhận chung. Trước sự đồng thuận từ phía Seoul và Bình Nhưỡng, UNESCO đã quyết định công nhận *Đấu vật* là di sản chung của hai miền Triều Tiên. Quá trình UNESCO quyết định cũng có điểm đáng chú ý, khi mà UNESCO đã giảm lược đối với *Đấu vật* truyền thống của dân tộc Hàn. Bởi lẽ theo quy trình, nếu mỗi nước đã đăng ký riêng thì để đăng ký chung một di sản, cả hai bên sẽ phải cùng rút hồ sơ về để xin đăng ký lại. Động thái này cho thấy sự ủng hộ của UNESCO đối với vấn đề Triều Tiên, mong muốn thúc đẩy tiến trình hòa bình thông qua sự gắn kết về văn hóa.

Đấu vật là một trò chơi dân gian, một môn thể thao mà ai cũng có thể tham gia và nhận được nhiều sự yêu thích tại các cuộc thi đấu thể thao trong trường học các cấp, hay các lễ hội địa phương ở cả Hàn Quốc và Triều Tiên. *Đấu vật* là cuộc đấu giữa hai võ sĩ, trong đó mỗi người sẽ nắm vào thắt lưng, hay khối (Satba) của đối phương để độ sức với nhau. Người thắng phải hạ được đối phương ngã xuống đất trước.

Đấu vật truyền thống (được gọi là *Ssirum* ở Triều Tiên hay *Ssireum* ở Hàn Quốc) có lịch sử ra đời từ thời đại *Tam quốc* (Thế kỷ I TCN - 668). Dấu tích điển hình là những hình vẽ trận “*đấu vật*” được thể hiện trên các bức tranh tường trong những ngôi mộ cổ của tầng lớp quý tộc được phỏng đoán là từ thời kỳ Goguryeo (37 TCN - 668). Các bức vẽ này mô tả hình ảnh hai người đấu với nhau, có trọng tài đứng canh. Qua những bức vẽ này cho thấy người Hàn đã bắt đầu tổ chức những trận thi *Đấu vật*. Vào thời Joseon (1392 - 1910), *Đấu vật* đã trở thành một trò chơi được biết đến rộng rãi trong dân chúng. Môn *Đấu vật* cũng thường xuyên được nhắc đến và cũng xuất hiện trong các bức hội họa dân gian. Qua các bức họa này, có thể thấy việc theo dõi các trận đấu vật đã là một trong những thú vui của người Hàn khi đó.

Tổng Giám đốc UNESCO Audrey Azoulay đã làm việc với cả Hàn Quốc và Triều Tiên để thúc đẩy sự hợp tác trong việc đưa *Đấu vật* truyền thống trở thành Di sản Văn

hóa phi vật thể thế giới. Trong phát biểu thông báo kết quả việc công nhận môn *Đấu vật* truyền thống của Seoul và Bình Nhưỡng, Tổng Giám đốc UNESCO Audrey Azoulay đánh giá: “Việc cả hai miền Triều Tiên chấp nhận rút lại hồ sơ riêng để cùng nộp lại hồ sơ xét công nhận chung là chuyện chưa từng xảy ra, một bước đi lịch sử trên con đường hòa giải liên Triều”, đồng thời nhấn mạnh: “Điều này nhắc nhở chúng ta về vai trò trung tâm của di sản văn hóa trong việc thắt chặt các mối quan hệ, hoặc như một cầu nối tình cảm giữa các dân tộc”.

Với việc *Đấu vật* truyền thống được công nhận là Di sản Văn hóa phi vật thể, Hàn Quốc hiện đang sở hữu 20 di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại. Di sản đầu tiên là *Tế lễ Tông Miếu và Nhạc tế lễ Tông Miếu* được công nhận vào năm 2001, rồi sau đó là các di sản khác như *Múa hát vòng tròn Ganggangsulle*, *Nông nhạc*... Trong khi đó, Triều Tiên đã có 3 di sản được công nhận là *Đấu vật*, *Arirang* và Văn hóa muối kim *chi*. Việc UNESCO xét công nhận chung với *Đấu vật* một lần nữa cho thấy tính đồng nhất về văn hóa giữa Seoul và Bình Nhưỡng.

Hiện tại, Triều Tiên và Hàn Quốc hiện vẫn được đăng ký như hai quốc gia riêng biệt tại UNESCO, chính vì vậy, UNESCO cũng xét duyệt và làm việc độc lập với hai bên. Việc Đấu vật truyền thống được công nhận Di sản Văn hóa phi vật thể đã trở thành “cái bắt tay” về văn hóa đầu tiên trong lịch sử của Seoul và Bình Nhưỡng tại UNESCO.

Trên thực tế, Hàn Quốc và Triều Tiên từ lâu đã đối mặt với nhiều tranh cãi về các biểu tượng chung của hai nước trong những lần công nhận di sản tại UNESCO. Tuy nhiên, việc có thể chia sẻ một danh hiệu văn hóa được coi là một tín hiệu đáng mừng trong bối cảnh hòa giải hiện nay. Hai miền Triều Tiên vốn cùng chia sẻ một ngôn ngữ, nền văn hóa và truyền thống có niên đại tới hàng ngàn năm, điều này dẫn đến một sự cạnh tranh trong vấn đề văn hóa đối với các biểu tượng được công nhận bởi UNESCO trong những năm gần đây. Vào năm 2013, Hàn Quốc đã ghi tên món ăn biểu tượng của mình là *kimchi* (“kimjang”), vào danh sách những Di sản văn hóa phi vật thể của UNESCO. Đến năm 2015, Triều Tiên cũng thành công trong việc giành danh hiệu này cho phiên bản kim chi của riêng mình. Câu chuyện

tương tự cũng xảy ra với khúc dân ca *Arirang*. Bài hát được công nhận như một Di sản phi vật thể cho Hàn Quốc vào năm 2012 và cho Triều Tiên một năm sau đó.

Cùng với thể thao, giờ đây Di sản văn hoá chung giữa Seoul và Bình Nhưỡng đã trở thành chất xúc tác, gia tăng sự gắn kết, góp phần thúc đẩy tiến trình hoà bình trên bán đảo Triều Tiên diễn ra tích cực hơn trong thời gian tới. Trước đó, ngoài việc quyết định diễu hành chung ở lễ khai mạc và thành lập một số đội tuyển thi đấu dưới lá cờ thống nhất tại Olympic mùa đông 2018 cũng như tại Đại hội Thể thao châu Á (Asiad) lần thứ 18 ở Jakarta, Indonesia, Hàn Quốc và Triều Tiên đã đồng ý cùng chạy đua đồng đẳng cai Olympic mùa hè 2032. ❖

Trẻ em Hàn Quốc tham gia cuộc thi đấu vật Ssireum trong Lễ hội Chuseok